

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Avrea Gemma Christianorvm

Ruben, Leonhard

Paderbornae, 1604

XIX. Spiritus S. promittitur & datur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68313](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68313)

rum remiseritis peccata, remittuntur eis: & quorum retinueritis, retenta sunt. Matth. 28. 20. Docere eos seruire omnia quaecumq; mandavi vobis: & ecce ego vobiscum sum omnibus diebus, usq; ad consummationem seculi. Actor. 2. 1. 2. 3. 4. Et cum complerentur dies Pentecostes, erant omnes pariter in eodem loco: & factus est repente de caelo sonus, tanquam aduenientis spiritus vehementis, & replevit totam domum ubi erant sedentes. Et apparuerunt illis dispersita lingua tanquam ignis, seditq; supra singulos eorum: & repleti sunt omnes Spiritu sancto, & coeperunt loqui varijs linguis, prout Spiritus sanctus dabat eloqui illis.

16. Veram gloriæ viam ostendit uterq; prius pati & mori, tum resurgendo triumphare & tandem ratione Christi prædicari in nomine eius indulgentiam in remissionem peccatorum in omnes gentes. Porro hac ascensione Domini tolli errorem ubi quæstionum docebit caput secundum libri 7.

CAPVT XIX.

Spiritus sanctus promittitur & datur.

FIGURAE. I. Ioseph constitutus à Pharaone super totam Aegyptum, multa dona communicat suis. Gen. 41. 41. Dixitq; rursus Pharaon ad Ioseph: ecce constitui te super uniuersam terram Aegypti. Ibid. cap. 42. 25. Tollensq; Simeon, & ligans illis presentibus, iussit ministris ut implerent eorum saccos tritico, & reponerent pecunias singulorum in sacculis suis, datis supra cibarijs in viam: qui fecerunt

runt ita. Cap. 43. 31. 32. 33. 34. Rursumq³ lota facie
 egressus, continui se, & ait: ponite panes. Quibus
 apposis, seorsum Ioseph, & seorsum fratribus, & A-
 gyptiis quoq³ qui vescebantur simul, seorsum (illici-
 tum est enim Aegyptiis comedere cum Hebraeis, &
 profanum putant huiusmodi conuiuium) sederunt
 coram eo primogenitus iuxta primogenita sua, & mi-
 nimus iuxta etatem suam. Et mirabantur nimis,
 sumptis partibus quas ab eo acceperant: maiorq² pars
 venit Benjamin, ita ut quinq³ partibus excederet.
 Biberuntq³ & inebriati sunt cum eo. Cap. 45. 21. 22.
 23. Feceruntq³ filij Israel ut eis mandatum fuerat.
 Quibus dedit Ioseph plaustra, secundum Pharaonis
 imperium: & cibaria in itinere. Singulis quoq³ pro-
 ferri iussit binas stolas: Benjamin vero dedit tre-
 centos argenteos cum quinq³ stolis optimis: tantum
 dem pecunia & vestium mittens patri suo, addens
 & asinos decem, qui subueherent ex omnibus diuitijs
 Aegypti: & totidem asinas, triticum in itinere, pa-
 nesq³ portantes.

2. Lex datur in monte Sinai. Exod. 19. 17.
 18. 19. 20. Cumq³ eduxisset eos Moyses in occursum
 Dei de loco castroru steterunt ad radices montis. To-
 tus autem mons Sinai fumabat: eo quod descendisset
 Dominus super eum in igne, & ascenderet fumus ex eo
 quasi de fornace: eratq³ omnis mons terribilis. Et soni-
 tus buccina paulatim crescebat in maius, & prolixius
 reddebatur: Moyses loquebatur & Deus respōdebat ei.
 Descenditq³ Dominus super montem Sinai in ipso
 montis vertice, & vocauit Moysen in cacumen eius,
 Ibidem

Ibidem cap. 31. 18. Deditq; Dominus Moyfi, completis huiuscemodi sermonibus in monte Sinai, duas tabulas testimonij lapideas, scriptas digito Dei. Cap. 34. 27. 28. Dixitq; Dominus ad Moysen: Scribe tibi verba hac, quibus & tecum & cum Israel pepigi fœdus. Fuit ergo ibi cum Domino quadraginta dies & quadraginta noctes: panem non comedit, & aquam non bibit, & scripsit in tabulis verba fœderis decem. Deut. 4. 11. 12. 13. 14. Et accessistis ad radices montis qui ardebat usq; ad caelum: erantq; in rotis nebræ & nubes, & caligo. Locutusq; est Dominus ad vos de medio ignis. Vocem verborum eius audistis, & formam penitus non vidistis. Et ostendit vobis pactum suum, quod praecepit ut faceretis, & decem verba quæ scripsit in duabus tabulis lapideis. Mibiq; mandavit in illo tempore ut docerem vos ceremonias & iudicia, quæ facere deberetis in terra, quam possessuri estis. Ibidem cap. 5. 22. Hac verba locutus est Dominus ad omnem multitudinem vestram in monte de medio ignis, & nubis, & caliginis, voce magna, nihil addens amplius: & scripsit eam duabus tabulis lapideis, quas tradidit mihi. Cap. 10. 1. 2. 3. 4. In tempore illo dixit Dominus ad me: Dola tibi duas tabulas lapideas, sicut priores fuerunt, & ascende ad me in montem, faciesq; arcam ligneam, & scribam in tabulis verba quæ fuerunt in his, quas ante confregisti, ponesq; eas in arca. Feci igitur arcam de lignis setim. Cumq; dolassem duas tabulas lapideas instar priorum ascendi in montem, habens eas in manibus. Scripsitq; in tabulis

tabulis iuxta id, quod prius scripserat, verba decem, que locutus est Dominus ad vos in monte de medio ignis, quando populus congregatus est: & dedit eas tibi.

3. Festum Pentecostes celebratur & annus iubilæus. Exod. 23. 16. Et solennitatem messis primitiarum operis tui, quacumq; seminaueris in agro, solennitatem quoq; in exiit anni, quando congregaueris omnes fruges tuas de agro. Ibidem cap. 34. 22. Solennitatem hebdomadarum facies tibi in primitiis frugum messis tue triticeæ, & solennitatem, quando redeunte anni tempore cuncta conduntur. Leuit. 23. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. Numerabitis ergo ab altero die sabbati, in quo obtulistis manipulum primitiarum, septem hebdomadas plenas, usq; ad alteram diem expletionis hebdomadae septima, id est quinquaginta dies: & sic offeretis sacrificium nouum Domino ex omnibus habitaculis vestris, panes primitiarum duos de duabus decimis simile fermentata, quos coquetis in primitias Domini. Offeretisq; cum panibus septem agnos immaculatos anniculos, & vitulum de armento unum, & arietes duos, & erunt in holocaustum cum libamentis suis, in odorem suauissimum Domino. Facietis & hircum pro peccato, duosq; agnos anniculos hostias pacificorum. Cumq; eleuauerit eos sacerdos cum panibus primitiarum coram Domino cedent in usum eius. Et vocabitis hunc diem celeberrimum, atq; sanctissimum: omne opus seruale non facietis in eo. Legitimum sempiternum erit in cunctis habitaculis, & generationibus vestris.

M m

vestris.

vestris. Ibidem cap. 25. 8. 9. 10. 11. 12. Numerabis quoque tibi septem hebdomadas annorum, id est septem septem, quae simul faciunt annos quadraginta novem: & clanges buccina mense septimo, decima die mensis, propitiationis tempore in universa terra vestra. Sanctificabisque annum quinquagesimum, & vocabis remissionem cunctis habitatoribus terrae tuae ipse enim est iubilans. Revertetur homo ad possessionem suam, & unusquisque rediet ad familiam primitivam: quia iubilans est, & quinquagesimus annus. Non seretis neque metetis sponte in agro nascitura, & primitias vindemiae non colligetis: ob sanctificationem iubilaei, sed statim oblata comedetis. Num. 28. 26. 27. 28. 29. 30. 31. Dies etiam primitivorum quando offeretis novae fruges Domino, expleti hebdomadibus, venerabilis & sancta erit: omne opus servile non facietis in ea. Offeretisque holocaustum in odorem suavissimum Domino, vitulos de armento duos, arietem unum, & agnos anniculos immaculatos septem; atque in sacrificiis eorum simila oleo confersa tres decimas per singulos vitulos, per arietes duos, per agnos decimam decimam, qui simul sunt agni septem, bircum quoque, qui maculatur pro expiatione: praeter holocaustum sempiternum, & liba eius immaculata offeretis omnia cum libationibus suis. Deut. 16. 9. 10. 11. 12. Septem hebdomades numerabis tibi ab ea die qua falcem in segetem miseris, & celebrabis diem festum hebdomadarum Domino Deo tuo, oblationem spontaneam manus tuae, quam offeres iuxta benedictionem Domini Dei tui, & epula-
beris

beris coram Domino Deo tuo, tu, filius tuus, & filia tua, seruus tuus, & ancilla tua, & leuites qui est intra portas tuas, advena ac pupillus & vidua, qui morantur vobiscum: in loco quem elegerit Dominus Deus tuus ut habet nomen eius ibi: & recordaberis quoniam seruus fueris in Aegypto: custodiesq; ac facies que precepta sunt.

PROPHETIAE. Psalm. 32. 6. Verbo Domini cali firmati sunt: & spiritu oris eius omnis virtus eorum. Psalm. 67. 19. Ascendisti in altum, cepisti captiuitatem: accepisti dona in hominibus, &c. Psalm. 103. 30. Emutes Spiritum tuum, & creabuntur: & renouabis faciem terra. Sap. 1. 7. Quoniam Spiritus Domini repleuit orbem terrarum: & hoc quod continet omnia, scientiam habet vocis. Isai. 44. 3. 4. 5. 6. Effundam enim aquas super sitientem, & fluenta super aridam: effundam spiritum meum super semen tuum, & benedictionem meam super stirpem tuam. Et germinabunt inter herbas quasi salices iuxta praterfluentes aquas. Iste dicet: Domini ego sum: & ille vocabit in nomine Iacob, & hic scribet manu sua: Domino, & in nomine Israël assimilabitur. Hec dicit Dominus rex Israël, & redemptor eius Dominus exercituum: Ego primus, & ego nouissimus, & absq; me nō est Deus. Ezech. 11. 17. 18. 19. 20. 21. Propterea loquere: Hec dicit Dominus Deus: congregabo vos de populis & adunabo de terris in quibus dispersi estis, daboq; vobis humum Israël. Et ingredientur illuc & auferent omnes offensiones, cunctasq; abominaciones eius de illa.

Am 2 Et

Et dabo eis cor unum, & spiritum nouum tribuam
in visceribus eorum: & auferam cor lapideum de
carne eorum, & dabo eis cor carneum: ut in prae-
ceptis meis ambulent, & iudicia mea custodiant, fa-
ciantque ea: & sint mihi in populum, & ego sim eis in
Deum. Quorum cor post offendicula & abomina-
tiones suas ambulat, horum viam in capite suo po-
nam, dicit Dominus Deus. Ibidem cap. 36. 24.
25. 26. 27. 28. 29. 30. Tollam quippe vos de genti-
bus, & congregabo vos de vniuersis terris, & addu-
cam vos in terram vestram. Et effundam super vos
aquam mandam, & mundabimini ab omnibus iniqui-
tatis vestris, & ab vniuersis idolis vestris mundabo
vos. Et dabo vobis cor nouum, & spiritum nouum
ponam in medio vestri, & auferam cor lapideum de
carne vestra, & dabo vobis cor carneum & spiritum
meum ponam in medio vestri: & faciam ut in prae-
ceptis meis ambuletis, & iudicia mea custodiatis, &
operemini. Et habitabitis in terra, quam dedi pa-
tribus vestris: & eritis mihi in populum, & ego ero
vobis in Deum: & saluabo vos ex vniuersis iniqui-
tatis vestris: & vocabo frumentum, & multi-
plicabo illud, & non imponam vobis famem. Et
multiplicabo fructum ligni, & gemina agrum, ut non
portetis ultra opprobrium famis in gentibus. Cap.
39. 28. 29. Et scient quia ego Dominus Deus eorum,
eo quod transtulerim eos in nationes, & congregauerim
eos super terram suam, & non dereliquerim quem
quam ab eis ibi: Et non abscondam ultra faciem
meam ab eis, eo quod effuderim spiritum meum su-
per

per omnem domum Israël, ait Dominus Deus, Joel.
 2. 28. 29. 30. 31. 32. Et erit post hæc: Effundam spi-
 ritum meum super omnem carnem & prophetae vestri
 filij vestri, & filia vestra: senes vestri somnia somnia-
 bunt & iuvenes vestri visiones videbunt. Sed & su-
 per seruos meos, & ancillas in diebus illis effundam
 spiritum meum. Et dabo prodigia in celo, & in ter-
 ra, sanguinem, & ignem, & vaporem fumi. Sol
 conuertetur in tenebras, & luna in sanguinem: an-
 tequam veniat dies Domini magnus, & horribilis.
 Et erit omnis, qui innocauerit nomen Domini, saluus
 erit: quia in monte Sion, & in Ierusalem erit salua-
 tio, sicut dixit Dominus, & in residuis, quos Domi-
 nus vocauerit. Aggæi. 2. 5. 6. Et nunc confortare
 Zorobabel, dicit Dominus: & confortare Iesu fili Io-
 sedec sacerdos magne, & confortare omnis populus
 terra, dicit Dominus exercituum: & facite (quo-
 niam ego vobiscum sum dicit Dominus exercituum)
 verbum quod pepigi vobiscum cum egredere mini de
 terra Egypti: & spiritus meus erit in medio ve-
 strum, nolite timere. Ioan. 7. 37. 38. 39. In nouis-
 simo autem die magno festiuitatis stabat Iesus, & cla-
 mabat dicens: Si quis sitit veniat ad me, & bibat.
 Qui credit in me, sicut dicit scriptura, flumina de
 ventre eius fluent aqua viva. Hoc autem dixit de
 Spiritu, quem accepturi erant credentes in eum:
 nondum enim erat Spiritus datus, quia Iesus non-
 dum erat glorificatus. Ibidem cap. 14. 16. 17. 18.
 Et ego rogabo Patrem, & alium Paracletum dabit
 vobis, ut maneat vobiscum in æternum. Spiritum

veritatis, quem mundus non potest accipere, quia
 non videt eum, nec scit eum: vos autem cognoscetis
 eum: quia apud vos manebit, & in vobis erit. Non
 relinquam vos orphanos veniam ad vos. Vers. 26.
 Paraclitus autem Spiritus sanctus, quem mittet Pa-
 ter in nomine meo, ille vos docebit omnia, & sug-
 geret vobis omnia, quaecumque dixerero vobis. Cap. 15.
 26. 27. Cum autem venerit Paraclitus, quem ego
 mittam vobis a Patre, Spiritum veritatis, qui a
 Patre procedit, ille testimonium perhibebit de me: &
 vos testimonium perhibebitis, quia ab initio mecum
 estis. Cap. 16. 7. 8. 9. 10. 11. Sed ego veritatem di-
 co vobis: expedit vobis ut ego vadam: scens non
 abiero Paraclitus non veniet ad vos: si autem abie-
 ro, mittam eum ad vos. Et cum venerit ille, ar-
 guet mundum de peccato, & de iustitia, & de iu-
 dicio: de peccato quidem, quia non crediderunt in
 me: de iustitia vero quia ad Patrem vado: & iam
 non videbitis me: de iudicio autem: quia prin-
 ceps huius mundi iam iudicatus est. Vers. 11. 14.
 Cum autem venerit ille Spiritus veritatis, docebit
 vos omnem veritatem; non enim loquetur a semet-
 ipso: sed quaecumque audierit, loquetur, & quae ven-
 tura sunt annuntiabit vobis. Ille me clarificabit:
 quia de meo accipiet & annuntiabit vobis. Act. 1.
 5. Quia Ioannes quidem baptizavit aqua, vos au-
 tem baptizabimini Spiritu sancto non post multos
 dies. Vers. 7. 8. Dixit autem eis: Non est vestrum
 nosse tempora vel momenta, quae Pater posuit in sua
 potestate: sed accipietis virtutem supernam in spe-
 ritu

ritus sancti in vos, & eritis mihi testes in Ierusalem, & in omni Iudaa, & Samaria, & usq; ad ultimum terra.

VERITAS. Ioan. 20. 22. Hæc cum dixisset insufflauit. & dixit eis. Accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis: & quorum retinueritis retenta sunt. Act. 2. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. Et cum complerentur dies Pentecostes, erant omnes pariter in eodem loco; & factus est repente de celo sonus tanquam aduenientis spiritus vehementis, & repleuit totam domum ubi erant sedentes. Et apparuerunt illis dispersa lingua tanquam ignis, seditq; supra singulos eorum: & repleti sunt omnes Spiritu sancto, & cœperunt loqui varijs linguis, prout Spiritus sanctus dabat eloqui illis. Erant autem in Ierusalem habitantes Iudæi viri religiosi ex omni natione, qua sub celo est. Facta autem hac voce, conuenit multitudo, & mente confusa est, quoniam audiebat unusquisq; lingua sua illos loquentes. Stupebant autem omnes, & mirabantur dicentes: Nonne ecce omnes isti, qui loquuntur, Galilæi sunt, & quomodo nos audiuimus unusquisq; linguam nostram in qua nati sumus? Ver. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. Non enim, sicut vos estimatis, hi ebrii sunt: cum sit hora diei tertia; sed hoc est, quod dictum est per prophetam Ioël. Et erit in novissimis diebus (dicit Dominus) effundam de spiritu meo super omnem carnem, & prophetabunt filij vestri, & filia vestra, & iuvenes vestri uisines
Mm 4 videbunt.

videbunt, & seniores vestri somnia somniant.
 Et quidem super seruos meos, & super ancillas meas
 in diebus illis effundam de Spiritu meo, & propheta-
 bunt: & dabo prodigia in caelo sursum, & signa
 in terra deorsum, sanguinem, & ignem, & vapo-
 rem fumi. Sol conuertetur in tenebras, & luna in
 sanguinem, antequam veniat dies Domini magnus
 & manifestus. Et erit omnis quicumq; inuocauerit
 nomen Domini, saluus erit. Vers. 32, 33. Hunc Ie-
 sum resuscitauit Deus, cuius omnes nos testes su-
 mus. Dextera igitur Dei exaltatus, & promissio-
 ne Spiritus sancti accepta a Patre, effudit hunc
 quem vos videtis, & auditis. Ibidem cap. 8. 15.
 16. 17. 18. 19. Qui cum venissent, grauerunt pro
 ipsis ut acciperent Spiritum sanctum. Nondum e-
 nim in quenquam illorum venerat, sed baptizati
 tantum erant in nomine Domini Iesu. Tunc impo-
 nebant manus super illos, & accipiebant Spiritum
 sanctum. Cum vidisset autem Simon quia per im-
 positionem manus Apostolorum daretur Spiritus
 sanctus, obtulit eis pecuniam, dicens: date & michi
 hanc potestatem, ut cuiuscumq; imposuero manus, ac-
 cipiat Spiritum sanctum. Petrus autem dixit ad
 eum, &c. Cap. 10. 44. 45. 46. 47. Adhuc loquens
 te Petro verba haec, cecidit Spiritus sanctus super
 omnes, qui audiebant verbum. Et obstupuerunt
 ex circumcisione fideles, qui venerant cum Petro,
 quia & in nationes gratia Spiritus sancti effusa est.
 Audiebant enim illos loquentes linguis, & magni-
 ficantes Deum. Tunc respondit Petrus: Nun-
 quid

quid aquam quis prohibere potest ut non baptizen-
tur hi, qui Spiritum sanctum acceperunt sicut &
nos? Cap. 15. 8. Et qui novit corda, Deus, testimo-
nium perhibuit, dans illis Spiritum sanctum, si-
cut & nobis. Cap. 19. 6. Et cum imposuisset illis
manus Paulus, venit Spiritus sanctus super eos,
& loquebantur linguis, & pro-
phetabant.

* * *

Mm s LI-